

JURYRAPPORT

MATTHIJS VERMEULENPRIJS 2023

Winnaar van de Matthijs Vermeulenprijs 2023 is componist en musicus:

PETE HARDEN

De jury kent de Matthijs Vermeulen Prijs 2023 toe aan het werk 'M.M.' van Pete Harden, op een tekst van de Franse schrijfster en regisseuse Pauline Peyrade.

DE JURY OVER DE COMPOSITIE VAN PETE HARDEN

De jury is van mening dat Pete Harden in het werk 'M.M.' niet alleen blijkt geeft van een groot vakmanschap als componist, maar zich tevens als ambitieuze en ingenieuze maker van een gesamt-kunstwerk toont. In M.M. is sprake van een spitsvondige interactie tussen een organische compositie van verschillende kunstvormen. 'M.M.' staat voor Marilyn Monroe, en de jury ervaart het werk 'M.M.' als een adembenemend labyrint van suggesties, cirkelend rond de persoon van Marilyn Monroe, vormgegeven met muziek, beeld en gesproken en gezongen tekst. Het spel van verschillende visuele dimensies, gecombineerd met het vernuftig gebruik van intonatie van de instrumenten, prikkelt de luisteraar en zet aan tot nadenken. De kleding van de musici, de theatrale inzet van de twee sopranen en het ensemble op het podium sluiten naadloos aan bij de (dubbel) filmbeelden en de gesproken tekst van de actrice. Ook knap vindt de jury de combinatie van live en vooraf opgenomen elementen. Een paar filmcitaten uit de jaren '50 dragen door de verbluffende timing bij aan het muzikale verloop.

De jury vindt de gesproken tekst mooi verweven in de muzikale spanningsboog. De muziek is soms dienend aan de tekst, maar staat dan weer boven de tekst. Hierdoor krijgt het werk een bijzondere gelaagdheid, die de verschillende perspectieven op (de herinnering aan) Marilyn Monroe weerspiegelen.

De jury merkt op dat Pete Harden het gebruik van de hoeveelheid aan middelen niet aanwendt om de luisteraar en kijker te overdonderen. Zij prijst juist de subtiele en genuanceerde wijze waarop de componist gebruik maakt van deze middelen. 'Minimaal effectief' zou de jury deze werkwijze willen omschrijven. Dit eigen soort minimalisme vindt zij verfrissend.

De jury vindt 'M.M.' van grote oorspronkelijkheid getuigen. Pete Harden toont in dit werk een zeer persoonlijke schrijfstijl. De wijze waarop de componist het beperkte muziekmateriaal tot het eind van het werk levend weet te houden dwingt grote bewondering af. Harden legt dit materiaal (als het ware) onder een microscoop om daarmee alle fascinerende nuances die erin zitten hoorbaar te maken. Hierdoor heeft de muziek zelf, ook zonder beelden, een grote suggestieve kracht, juist doordat zij zaken bewust niet uitspreekt.

De componist creëert in het werk een geheel eigen geluid door een ongebruikelijke instrumentale samenstelling en virtuoos en effectief gebruik van de mogelijkheden van deze bijzondere bezetting. Hij weet de luisteraar op subtiele wijze emotioneel te prikkelen. De muziek spreekt de luisteraar direct aan, mede door de verbinding van elementen uit verschillende muziekgenres. Hierdoor is het werk ook toegankelijk voor een breder publiek dan de gebruikelijke liefhebber en kenner van hedendaagse muziek.

Ondanks het onderwerp Marilyn Monroe en de daarmee gepaard gaande verwijzingen naar de jaren '50, is de jury van mening dat Pete Harden met beide benen in het 'nu' staat. Zij vindt dat de componist een actueel werk heeft gemaakt. Uit zijn grensverleggende aanpak, door het gebruik en versmelting van verschillende kunstvormen, levert 'M.M.' een innovatieve bijdrage aan de ontwikkeling van de hedendaagse muziek. Ook vindt de jury het werk actueel door de wijze waarop het ons een spiegel voorhoudt over hoe wij mensen met elkaar omgaan. Over de maskers die wij hanteren in de binnen- en buitenwereld. Door de spiegel die Pete Harden ons hiermee voorhoudt is het tevens een confronterend werk.

Den Haag, mei 2023

Dorien van de Pas (voorzitter), Henk Heuvelmans, Nora Fischer, Monica Akihary, Marlon Titre, Simone Meijer en Tamar Brüggeman.

Over de Matthijs Vermeulenprijs

De Matthijs Vermeulenprijs is de belangrijkste Nederlandse compositieprijs, vernoemd naar de in 1967 overleden symfonisch componist Matthijs Vermeulen. Het Fonds Podiumkunsten stelt deze prijs ter waarde van 20.000 euro tweejaarlijks beschikbaar aan een Nederlands componist, die naar het oordeel van een onafhankelijke jury een bijzonder werk heeft gecomponeerd op het terrein van de hedendaagse muziek.

Het Fonds Podiumkunsten organiseert sinds 2009 het selectieproces en uitreiking van deze compositieprijs, met als doel het compositieklimaat in Nederland te stimuleren. Dit keer werden er 80 nominaties voorgedragen. Een zevenhoofdige jury onder leiding van een onafhankelijke voorzitter selecteerde de winnaar voor het werk waarvoor gold dat deze een 'kwalitatief bijzondere, actuele en grensoverschrijdende bijdrage levert aan de artistieke ontwikkeling van de hedendaagse muziekpraktijk'.

De feestelijke uitreiking van de Matthijs Vermeulenprijs 2023 vond plaats op zaterdag 17 juni 2023 in Museum Arnhem, tijdens de Dag van de Componist.